

Een oudejaarsgrap die de kranten haalde

In het archief van de werkgroep Historisch Gasteren vonden we een intrigerend gestencild briefje. Opgesteld door Dorpsbelangen, op 30 december 1983. Daarin werd het plaatsen van een advertentie in het Asser Gezinsblad door de jeugd van Gasteren een ‘domme daad’ genoemd ‘met onvoorziene gevolgen’. Waar ging dit over? Op de Huiskamerbijeenkomst van 16 oktober ging dat briefje rond, maar dat leverde nauwelijks reacties op. Iets later ontving de werkgroep echter reacties van twee Gasterenaren bij wie die ‘domme daad’ nog wél helder voor de geest stond. Niet meer dan een geintje, volgens hen. Maar een geintje dat meer beroering veroorzaakte dan ze hadden verwacht.

“Het idee ontstond op de verjaardag van Hendrik-Jan Kleef op 10 december 1983. We waren daar met een man of acht”, vertellen Harm Reinders en Marinus Moek, nu beiden in de vijftig maar toen net in de twintig, aan de keukentafel van Harm. Waarschijnlijk na een aantal biertjes. Het leek hen wel een aardig idee om de boel rond de jaarwisseling wat op stang te jagen. En via de moeder van een collega van Harm hadden ze een contact bij het Gezinsblad in Assen. In de rubriek ‘Pretletters’ – met als ondertitel *‘U wilt iemand feliciteren of iets leuks toewensen’* lieten ze op 29 december een advertentie plaatsen met de tekst **‘Inw. Gasteren. Bij geen ontv. jeugd nw.jr. wordt het nw.jr. mestrijk begonnen. Jeugd.’** Dat kostte de jeugd toch een tientje. Met die tekst haakten ze in op de jarenlange traditie in het dorp, waarbij jongelui het nieuwe jaar in zijn eerste nachtelijke uren inluidde door bij inwoners de beste wensen over te brengen in ruil voor een biertje. Bij voorkeur bij nieuwe inwoners. Maar niet iedereen was daar zo op gesteld en hield de deur gesloten. En vooral aan hen was de boodschap gericht.

De pers dook er bovenop

Die advertentie bleef niet onopgemerkt. Dezelfde dag nog had Jan Huizinga, toen voorzitter van Vereniging Dorpsbelangen, kranten aan de lijn. Een inwoner van Rolde had de advertentie gelezen en de kranten gebeld. Wat hij van die advertentie vond, werd hem door journalisten gevraagd. “Ik wist van niets, had de advertentie niet gelezen, maar zei iets in de trant van ‘mest voor de deur, dat moet niet kunnen’.” De volgende dag, 30 december, kopte het Nieuwsblad van het Noorden: *‘Jeugd Gasteren dreigt burgers met mestgooien’*. De Drentse en Asser Courant kwam met: *‘Advertentie wekt beroering in Gasteren’*. Met daaronder in grote letters tussen aanhalingstekens *“Schadelijk en bedreigend”*. En de krant haalde Jan Huizinga aan: *‘Wij vinden dit werkelijk verschrikkelijk, want het dorp komt in een kwaad daglicht te staan. We schakelen de politie in en zullen de bevolking benaderen via een stencil waarin we onze afkeuring uitspreken.’*

“Allemaal overdreven verhalen,” zegt hij nu, wanneer uw verslaggever bij hem langs gaat. “De kranten waren duidelijk op zoek naar sensatie.” Maar toch: hij kan zich nog goed herinneren, dat in een voorgaand jaar bij een woning aan het Westeinde mest voor de voordeur werd gedumpt, omdat jongelui op nieuwjaar niet binnen waren gelaten.

Gezien de krantenberichten was de verwachting bij Jan nog een glimp van boosheid bij de herinnering aan oudjaar 1983 te bespeuren, maar dat bleek niet het geval te zijn. “Mijn eerste reactie was: maak je niet druk. Die jongens willen gewoon met een biertje het nieuwe jaar in. Maar aan de andere kant was het ook zo van: gatverderrie - hebben we dát weer, moeten we dát weer sussen.”

Zelfs de uitbater van een toenmalig huis van lichte zeden in Balloërveld kneep hem toen hij de advertentie in de krant las, een beetje bang voor z’n nering. Harm: “Hij kwam naar ons toe met een fles whisky om ons gunstig te stemmen.”

Rondrit met giertank

'Dorpsbelangen heeft niet kunnen achterhalen wie of welke personen de advertentie hebben laten plaatsen', schrijft het Nieuwsblad op oudjaarsdag. Jan: "Daar kwamen we diezelfde dag nog achter, toen een groepje jongeren op 31 december met een giertank door de straten reed." De jeugd gooide die dag namelijk nog wat olie op het vuur door met een trekker met giertank door het dorp te rijden met de tekst 'De jeugd van Gasteren wenst u een vruchtbaar 1984'. Wat betekende vruchtbaar in dit geval? "Overigens heeft dat rijden met die giertank nog wat trammelant gegeven," zegt Harm. "Eén van onze vrienden pakte de trekker van zijn vader en bond daar die giertank achter die op het terrein van de boermarke stond. Maar dat vond één van de volmachten toen hij dat zag bepaald niet leuk. Waar de jongens de brutaliteit vandaan haalden om die giertank zonder vragen mee te nemen."

Ongerustheid

Van veel ongerustheid in het dorp heeft Jan Huizinga toen weinig gemerkt. Toch meende hij dat er een signaal naar met name de nieuwe inwoners moest worden afgegeven. Die zouden de krantenberichten als een bedreiging kunnen zien. In samenspraak met andere bestuursleden van Dorpsbelangen werd besloten nog op 30 december om 22.00 uur een briefje bij alle inwoners van Gasteren in de bus te doen met een duidelijke boodschap om eventuele ongerustheid weg te nemen. Dit was dus het briefje dat wij onlangs in ons archief hadden gevonden.

Grap

Heeft Jan nog in de rats gezeten dat er met de jaarwisseling toch iets zou gebeuren? "Nee, ik dacht dat het wel los zou lopen." Gasteren beleefde dat jaar inderdaad een zeer rustige jaarwisseling. De jeugd hield zich koest. Marinus: '*Deze oud & nieuw is nog nooit zo saai geweest.*'

Maar de pers bleef nieuwsgierig naar de afloop. In de Drentse en Asser Courant van 3 januari 1984 wordt Harm Bonder, één van de Gasterense jongelui, aangehaald: '*Het was een grap. Wij zijn nooit serieus van plan geweest met mest te gooien.*' Ze hadden de advertentie ook niet voor niets in de rubriek 'pretletters' laten plaatsen. '*En dat huis-aan-huis een stencil werd bezorgd waarin staat dat Dorpsbelangen de actie van de jongeren afkeurt, noemt hij ronduit 'belachelijk.'*'

Een geintje of domme daad - het is al met al met een sisser afgelopen. De oudjaarssoep werd in 1983 lang niet zo heet gegeten als de kranten haar hadden opgediend.